

IV. *Tractatulus de Ambaro*, a Reverendo D. D. G. J. Camello, communicatus D. Jacobo Petiverio Societatis Regie Socio.

A Vicenna scribit, *Ambarum* fungorum in rupibus, ac arboribus more in Maris Alveo generari. *Alii* non secus, ac in terra fungos super marinas enasci aquas. *Hieronymus à Huerta* in Annotationibus *Traductionis Plinii*, certas asserit esse algas, seu excrementitias massas super Maris aquas in forma fungorum enatas, quæ recentem collectæ inodoræ, nec fragrantiam spirant, donec curentur: Nec bituminis genus, aut balænæ esse semen eò quod ista semel indurata, nequaquam ut *Legitimum Ambarum* rarefieri queant. *Jonatius Alzina* in *Hist. Bisai*. eò quod aliquando & balæna evomatur, in ea nonnunquam inveniatur, & at *Indius Taesa bongansiso*, i. e. excrementum balænæ vocetur: *Ambari* materiam algas, seu plantas esse marinas resinosas, aut resinam maris in fundo crescentium arborum, aut ex jam putridis algis, ac maris recrementis enatam mucilaginem a balænis depastam conjecturatur. *Nicolaus Monardes* bituminis genus ex fontibus in alto mari manans, quod & *Guili. du Wallig.* defendit. *Alii*, & *Simon Sethi* in diversis scaturire locis, & esse ejus fontes ut bituminis. *Garcias ab Orta* opinatur verisimiliter Insulas, aut terras similis c. *Ambaro* formæ inveniri. *Ferd. Lopez. Castaneda* Avium *Insulæ de Maldiva*, quæ herbis pascuntur odoriferis esse stercus. *Car. Clusio* narravit *Servatius Marel* esse recrementa in veræ balænæ ventriculo congesta ex materia viscosa. *Alii* ex Pisce *Azelo* devoratum proximè dorsis spinam eximi. *Ferd. Castrillo* liquorem piscium collectum circa eorum esophagum, ut *Brasilia* reduces testantur.

K k k k k k k k 2

tur.

tur. *Fran. Combes* Iolo *Incolas* excrementum esse piscis *Gadiamina*, qui differens, & balæna major est, narrare refert. a† *Alii* ex fructu quodam odorato a balæna devorato fieri volunt. *Alii* sperma, *alii* hepar, *alii* cum Sinis (qui illud *Hay ano say*, vocant, i. e. preservans vestimenta à Tinea) excrementum balænae, nonnulli maris spumam esse contendunt. *Ctesias* apud *Arist.* Semen *Elephantis*. *Fuchsius* facitium ex ligno aloes, Zibetho, Styrace & Ladanio. *Indi Lutai* apud *Combes*, ex arboris marinæ, maximæ & aromaticæ muscosis, viscosive fieri adherentis aut acementis. *Alii*, & hi prudentiores ex ejusdem arboris resina, cui opinioni & ipse author accedit, adjiciendo *Ambarum crudum* odoris esse expers, & adeo *Pilis* (Amygdalo-pisacea est) resinæ simile esse, & uti hanc facile inflammabile, ut multi incauti decepti avaritiæ suæ debitas luerint poenas. *Hieronymus* à *Huerta* opinionem esse quorundam, *Ambarum* resinam l. gummi esse arborum, aut Pini resinam. *Thomas Bartholinus* in *Actis Medico-Philosophicis Hassniensibus* Anni 1673. Obs. 122. f. 306. † eisdem cum succino habere affirmat natales, (postquam videlicet comprobasset *Succinum* arborum esse resinam) nec dubium esse arbores odoratas in novo orbe similes profundero succos. *Tacitus* ut orientis arbores *Thura*, & *Balsama* (cur non & *Ambarum*?) ita & occidentis credibile sudare succinum scribit. Ex his omnibus opinionibus & conjecturis, quis opinioni, *Ambari* originem ab arboribus deducenti, utpote verisimiliac probabiliori non subscribit? More fungorum etenim generari valde dubium est. Algas, aut maris recrementitiam putrilaginem materiam esse posse *Ambari*, non facile crediderim. Herbas aut arbores resiniferas in ipso mari nasci necdum constat. Bituminis, aut terræ genus esse, non est verisimile. Fictitium esse, falsum est. Avium sterces, *Elephantis* semen, Balænae, aut alterius Piscis esseliquorem, hepar, sperma, aut excrementum, fabulosum videtur. A *Balenis* nihilominus, aut aliis *Cetaceis*, aliquando *Ambarum* tanquam nutritioni prox-

fus

a Joer Leon
in Dese.
Pis-
cena Amba-
ra Amba-
rum effice-
re scribit.

† Quod &
Odoardus
Barbosa
Annotat.

sus ineptum evomi, (quod & *Odoardus Barbosa* annotat)
 in earumve oesophago, aut ventriculo nonnunquam
 ut indigestibile inveniri lubens concesserim, siquidem
 hujuscemodi monstrua oblata ossis, nequaquam ut pu-
 eri poma diligere, aut pralibare solent, sed quicquid fau-
 cium eorum hiatui influxerit, ingurgitant. * Resinosum
 itaque salvo aliorum judicio liquorem, quem *Indi* varia-
 rum provinciarum *Agacahac* l. *Hagac-hac*. *Bintogo* l. *Bin-*
toco. *Apitono*. & *Malibaho*. *Cayancang*. & *Bolotic* alii vocant,
 quemve unum eundemve cum eâ siccâ, & induratâ resinâ,
 quæ mihi de montibus *Ilocos*, & *Paynan* in magnis alata fuit
 fragmentis, esse judico : *Ambari* legitimam materiam esse
 suspicor. Verùm tempestuosâ obortâ procella, & pluvia-
 rum continuatione, universali factâ inundatione à medi-
 terraneis latebris, ac & spineta inaccessibilium montium
 jugis, torrentium impetuoso, ac versabundo cursu præci-
 pitanter in mare delatum, ibidemque a decumana fluctuum
 exagitatione, & concussione æstuante marina aqua non
 nihil emollitum ac elotum, beneficio particularum Salis
 marini, nec non Solis demum accedentibus ardentissimis
 radiis, itâ immutatum, elaboratum ac præparatum, ut
 tandem placato turbine ad littus resiliis propulsus fluctibus
 a resina recenter ex arbore collecta, aut etiam tractu tem-
 poris in montanis desiccata, distinctissimam violento nem-
 pe hocce beneficio acquisitam præferat formam *, eamve
 prouti scilicet, plusve minusve temporis aqua marina ma-
 ceratus, fluctuum concussione elotus, ac Solis excoctus, seu
 dealbatus fuerit ardore, magis aut minus candidam. Verùm
 communiter non nisi postquam Pluviarum continuatione
 mediterranea inundentur, & terribilium ventorum furia ex-
 agitata fuerit mare, horrenda fluctuum concussione aby-
 sos ipsos, & sinuum ac concavitatum latebras everrendo
 sordes tanti ponderis in littus rejiciuntur. Hujus conjectu-
 ræ certum, & evidens præbent. Argumentum Anno 1694.
 Januario *Manilam* allata *Ambari* frustra grandiora, solida,
 pura & heterogeneis carentia, in littore circa *Palagpag* colle-
 cta. (Nota, post sub finem *Februarii* 1693. horribilem exor-
 tam

* Iosum l.
 confimi-
 lem.

Barbosa
 acri, Solis
 & Luæ
 continuò
 expoli-
 tum refe-
 rare tra-
 dit.

tam turbinem) erant autem *partim* coloris opacioris *succini flavi*, seu facie gummi *Arabicae*: vitro cristallino vix non pellucidiori de *Ilocos* missæ resinæ magis in luteum vergentia: Resinæ verò de *Paynan* allatæ propemodum similia, sed minus odora, usta videlicet, igne ut hæc & altera facile liquescentia, & lapideæ ferme duritiei, ita ut nec Culter nec dentes signum imprimerent. *Partim* seu latere uno ex candido grisea, varie filia, friabilia quidem, sed omni hucusque à me viso *Ambaro* solidiora. Pro *Ambaro* autem omnium optimo genuino, & legitimo vendita fuerunt. Huic meæ opinioni non invitatus objecerat adversarius, non posse esse *Ambarum* hujuscemodi arborum resinam, eò quod frustra maxima reperta fuerint, cui respondebam fieri posse, ut varii hujus resinæ glumi obvios inter fluctuum recursus, aut etiam torrentium decursus, utpote homogenei, & tenaces socientur, sibi cohæreant agglutinentur, & in frustra majora denique abeant, ac conglomerentur. Et quid ni magna possibile est reperiri hujuscemodi resinæ frustra, cum hujates montes arbores resiniferas incredibilis alant vertitatis, & ad *Pilis* & *Lauvan* caudices sæpius centenarii colligantur resinæ, & fragmenta de *Ilocos* ac *Paynan* allatæ resinæ sanè maximum fuisse glomum, unde desumpta fuerant, testentur. *Fran. Combes* in *Hist. Insularum Mindanai* f. 15. refert in littore *Iolò*. (*Batavis* Insula *Margarifera*) fuisse repertum frustum *Ambari*, bovini corporis trunco majus, sed resinæ ordinariæ locò vix non fuisse consumptum. *Idem* referre videtur *Fran. Colin* in *Historia Philipinarum* f. 49. scribens circa *Insulam Iolò* frustum *Ambari*, grisei, & optimi inventum fuisse ultra ducentas libras pendens. Et idem *Ignatius Alzina* in *Hist. Bysaiarum* recensere puto, qui dicit in *Iolò* frustum fuisse collectum corpore humano crassius, & duplo longius, vilique ob copiam distractum fuisse pretio. An. 1632. ad promontorium *Sancti Spiritus* in *Costa de Igbabao* ambari fragmentum 55 circiter librarum inventum fuit, cujus uncia 30 Imp. quia sanè optimum fuit, divenditum est.

Indus

Indus liquidem, cui fors obtigerat tres impleverat corbes, quorum duos ob cognitionis, & exinde estimationis defectum, domûs suæ illuminandi gratia, resinæ loco insumpserat. (his usibus Antiquitus, plerumque *Bysaniis*, Ambarum à resina non distinguendo deserviebat.) idem facturus cum corbe tertio, nisi hospes magis versatus ex odoris fragrantia, suam rectâ ascendentis distinctivo, non resinam vulgarem, sed nobilissimam, seu *Ambarum* esse prodidisset. † In *Bangahun* vetula conchyliis legens, frustum magnitudinis brachii invenit, pro resina odorifera ordinaria habuit, (nam varix & multæ resinæ odoriferae species à mari in littus propelluntur, ut *Batete*, Ambarum redolens, quam *Ambarum* quod vocant nigrum esse cen-

seo ; eo quod curatum, non semel pro vilicri divendatur *Ambaro*. *Dairiangao*, *Raporago*, *Benzoini redolent*, *Tangay*, *Samato*. Aliis *Samata*, liquidambram, aut balsamum spirantes.) suffumigiis destinavit, & fermè in totum antequam it.

quid rei esset edocta fuisset, consumpsit. *Ambarum* non rarè valde tenax, & picis liquidæ modò molle inveniri multi affirmant, quod & *Fran. Combes* insinuat dum scribit : aliquando in littore liquorem mollem, & recentem colligi, qui asservatus, nec non beneficiatus optimum esse deprehenditur *Ambarum*. Communis autem & vulgaris est opinio, quod & *Hieronymus de Fluerta* cum *Fran. Combes* affirmat, *Ambarum* crudum aut recenter collectum, fragranti carere odore : *Joh. nihilominus Botero Benes* f. 90.

Ambarum in *Ava* prostant, & non adulteratum odoris esse summe fragrantis, ac acuti, ut naribus admotum illic sanguinem profluere faciat. *Alphonsus de Ovalle* in *Hist. Chilensi* scribit. *Griseum* esse odoris suavis, *nigrum* acutioris, differentiam verò hanc odoris, & coloris inde provenire, quod nigrum griseo breviori tempore in mari, ac Soli expositum fuerit. * Dealbationem itaque *Ambari*, & durtiem, ac densitatem salis, salinisque maris particulis, prouti *Succini* Soliditatem *Thomas Bartholinus* in *Actis Medico-Philosophicis Haf.* Anno 1671. *Obs.* 57. f. 113. adscribe-

† *Caspar Bayam* circa 1680. inter *Aden* & *Mucam* in alto mari *Ambari* truncorum pergrandem obvium habuit.

* *Semartius* de *Roumins* & *Ambarum* odoriferam, *Nitummen* esse ex multis fortibus marinis, & in summo mari, aeri expositum densari & coagulati, ut *Succinum*, com-

mune, set.

(1596)

mus. *Ambra grisea* valde candicantis, & ut vocant finis-
*variè ex-
simæ, affervo partem * quinis conchylis, & particula ligni
sim &
aterebra-
tam
purridi inhaerente. Cerrum argumentum boni atis gradum
à durititate elotionis, & morâ in maritimis fuisse affecu-
tam. Sed quot capita, tot sententia, abundet igitur
quisque suo sensu, donec tempus, & curiosorum labor
certiora revelent.

V. *A Letter from Dr William Oliver, Physician and
Fellow of the Royal Society, to Mr James Petiver,
F. R. S. concerning the Jesuits Bark.*

S I R,
PERU Bark, comes from a Tree about the bigness of a
Plumb Tree, with Leaves like Ivy, but not quite so big,
and are always green. The Indians call it *Querango*. 'Tis
gathered in Autumn, and the Rind taken off all round, as
well from the Trunk as Boughs, which grows again in four
Months, as Cork does: The Trunk is about the Bigness of a
Mans Thigh: It bears a Fruit not unlike a Chestnut (except
its outer Rind or Shell) which is properly call'd *China China*,
and is esteem'd by the Natives beyond the Bark taken from
the Trunk or Boughs. This Account I received from an In-
genious Apothecary at Cadiz in Spain, A. D. 1694. who had
lived in Peru, and seen it growing, and gathered it several
times: From this History I made this Observation, that pro-
bably *China China*, or the Rind of the Fruit, was first only
in Use, and the more powerful Medicine, used in smaller
quantities, and that the Bark of the Tree came not into
play till some time after; when the Vertues of it, known
in Europe, occasioned a greater demand for it, whether
this be a just Observation or no, I submit to your better
Judgment.

VI. Part